

TILAK MAHARASHTRA VIDYAPEETH, PUNE
M. A. (PARANGAT) SOCIAL SCIENCES
EXAMINATION: JANUARY – 2024
SECOND SEMESTER

Subject: Economics of Labour (EC-202)

Date: 01/01/2024

Total marks: 100

Time: 2.00 pm to 5.00 pm

Instructions: 1) Attempt any *Five* questions.
2) All questions carry **equal (20)** marks.

- Q. 1)** What is labour discrimination? Describe the effects of labour discrimination on economy. (20)
- Q. 2)** Discuss the causes of unemployment in India. Give the measures to reduce it. (20)
- Q. 3)** What is trade union? Discuss the features of trade unions in India. (20)
- Q. 4)** What is labour welfare? Explain the need of labour welfare programmes. (20)
- Q. 5)** What is labour? Describe the problems of industrial labour in India. (20)
- Q. 6)** Describe critically the trends in employment in Indian economy. (20)
- Q. 7)** What is industrial dispute? Describe the consequences of industrial disputes. (20)
- Q. 8)** Discuss critically the social, economic and cultural effects of unemployment. (20)
- Q. 9)** Describe critically the recent labour policy in India. (20)
- Q.10) Write Short notes. (Any Two) (20)**
- a) Discuss the features of labour market.
- b) Describe the measurement of labour productivity.
- c) Describe the determinants of demand for labour.
- d) Write the meaning of living wage and fair wage.

मराठी रूपांतर

सूचना : १) कोणतेही पाच प्रश्न सोडवा. २) सर्व प्रश्नांना समान गुण (२०) आहेत.

- प्र. १)** कामगार भेदभाव म्हणजे काय? कामगार भेदभावाचे अर्थव्यवस्थेवर होणाऱ्या परिणामांची चर्चा करा. (२०)
- प्र. २)** भारतातील बेरोजगारीच्या कारणांची चर्चा करा व ते कमी करण्यासाठी उपाय सांगा. (२०)
- प्र. ३)** कामगार संघटन म्हणजे काय? भारतातील कामगार संघटनांच्या वैशिष्ट्यांची चर्चा करा. (२०)
- प्र. ४)** कामगार कल्याण म्हणजे काय? कामगार कल्याण कार्यक्रमांची गरज स्पष्ट करा. (२०)
- प्र. ५)** श्रम म्हणजे काय? भारतातील औद्योगिक कामगारांच्या समस्यांचे वर्णन करा. (२०)
- प्र. ६)** भारतीय अर्थव्यवस्थेतील रोजगाराच्या कल याचे टीकात्मक वर्णन करा. (२०)
- प्र. ७)** औद्योगिक वाद म्हणजे काय? औद्योगिक विवादांच्या परिणामांचे वर्णन करा. (२०)
- प्र. ८)** बेरोजगारीच्या सामाजिक, आर्थिक आणि सांस्कृतिक परिणामांवर टीकात्मक चर्चा करा. (२०)
- प्र. ९)** भारतातील अलीकडील कामगार धोरणाचे टीकात्मक वर्णन करा. (२०)
- प्र. १०) टिपा लिहा. (कोणतेही दोन) (२०)**
- अ) श्रमिक बाजाराच्या वैशिष्ट्यांची चर्चा करा.
- ब) श्रम उत्पादकतेच्या मोजमापाचे वर्णन करा.
- क) श्रमाच्या मागणीच्या निर्धारकांचे वर्णन करा.
- ड) राहणीमान वेतन आणि न्याय्य वेतन याचा अर्थ लिहा.